

L'atenció psicològica en salut mental a les persones sense llar

Conèixer la singularitat de cada usuari de la Residència Cal Muns és clau per acompanyar-lo en el procés de millora i estabilitat emocional

Leonor Almirall. Psicòloga Clínica.
 Equip de Salut Mental per Persones Sense Llar (ESMES).
 Sant Pere Claver - Fundació Sanitària.

El psicòleg clínic forma part de l'equip professional que té el repte de crear vincles de confiança i compromís amb la persona per assolir la seva integració social, tot i les dificultats amb què ens trobem.

Les persones que atenem a la Residència Cal Muns es troben en una situació de sense llar, tenen un problema de salut mental i, en ocasions, també presenten alguna malaltia orgànica associada. Però, tot i aquestes característiques comunes, cada persona és un món. Cada usuari té les seves vivències, lloc de procedència, cultura, creences i escala de valors. És a dir, són circumstàncies diferents les que han dut aquestes persones a una situació d'intempèrie amb les seves angoixes, pors, somnis, i desitjos presents i de futur.

A la Residència Cal Muns disposem de dos anys, aproximadament, per conèixer cada usuari amb les seves singularitats, acompanyar-lo en un procés de millora i mantenir la suficient estabilitat emocional i de salut general. En alguns casos, també hem d'aconseguir legalitzar situacions socials irregulars per afavorir la seva inserció social. En aquest sentit, atendre persones de diferents cultures implica fer una revisió d'aquestes cultures, també de la pròpia, i estar disposat a aprendre del que diu el pacient sobre el seu origen.

La figura del psicòleg clínic forma part de l'equip professional. El treball en equip pretén aconseguir un espai permanent de reflexió professional compartida, amb l'actitud de tenir cura de les persones. Val a dir que els espais de supervisió i de reflexió sobre l'ètica assistencial són imprescindibles per ajudar a pensar i a consensuar decisions en moments en què sorgeixen dilemes ètics.

La confiança com a punt de partida

La feina que desenvolupem a la Residència Cal Muns consisteix en un treball de col·laboració entre els professionals i els usuaris, en què és fonamental un vincle de confiança, el desig de millorar, la capacitat de compromís i l'esforç per part de tots.

Però un vincle de confiança no es fa en dos dies. Per això, cal oferir una mirada i una escolta atentes, on es percebi receptivitat, interès i curiositat, sempre des del respecte cap a la dignitat de l'altra persona. Tot això sense oblidar els principis ètics orientats a la relació assistencial que té com a finalitat trobar allò que cal per millorar les circumstàncies de la persona atesa.

Moltes vegades aquest vincle esdevé possible quan el sentiment és el de reconeixement de la subjectivitat. Només així podem avançar cap a peticions de la persona atesa, i fins i tot de demanda. Aquí és on es pot iniciar el procés terapèutic de l'atenció psicològica. Heus aquí els efectes terapèutics del bon tracte, als que no sempre es pot arribar, doncs hi ha qui es resisteix o decideix que no vol rebre aquest tipus d'atenció. En aquest cas, cal respectar-ho i continuar oferint receptivitat.

El desig de canvi i millora

Tothom ve amb un o diversos diagnòstics. Però sempre cal revisar i comprovar que des del nostre punt de vista siguin o no correctes, ja que cal orientar-se cap el tipus d'intervenció que ajudi al benestar de la persona. S'ha de poder comprendre què li passa i quin és el seu desig de canvi. El desig d'ajuda per aconseguir la suficient capacitat de compromís amb el que suposa cooperar amb la relació de cura, en què qui ofereix la cura també ha de desitjar.

El desig de millora on sempre està present aconseguir la seguretat d'un lloc de vida, sigui una llar, un pis tutelat, un pis de transició fins que arribi un pis tutelat, o una llar residència de salut mental. On, també, sempre està present aconseguir els diners per poder sobreviure, una petita xarxa social amb persones respectuoses, espais i activitats d'oci, o una ocupació o una feina que permeti el reconeixement social, a part de la possible remuneració econòmica.

Però també ens trobem amb dificultats, com els problemes integradors de les nostres societats occidentals i la fragilitat dels estats del benestar. O el temps que es necessita per la regularització dels documents de les persones migrants per poder gaudir de drets

"El vincle de confiança no es fa en dos dies, cal una mirada i una escolta atentes, receptivitat, interès i curiositat, sempre des del respecte"

fonamentals, que la majoria de vegades supera els dos anys d'estada a la Residència Cal Muns.

Foto: freepik

Hi ha més persones amb necessitat de lloc de vida que no pas recursos residencials per aconseguir la llar anhelada. Tenir un lloc de vida de ben segur que facilita el procés de millora de la qualitat de vida, la confiança i la possibilitat de pensar en alguna cosa més que la sensació d'intempèrie, o manca d'intimitat.

Tenim l'experiència del Housing First (**Primer la Llar**), a la qual algunes persones han pogut accedir-hi. Caldria tenir molt en compte aquest model, ja que s'adequa al que anhelan la majoria de les persones ateses a la Residència Cal Muns. A més compleix el dret a l'habitatge com a dret social fonamental. L'altre dia van emetre un 30 minuts a TV3 ("**Fora de tot: els sensellar**") que explicava aquest model finlandès que, pel que explicaven, tampoc era tan complicat.

Referències bibliogràfiques

- José Leal: *Competencias interculturales y relación asistencial en el campo de la salud mental*. Revista d'intervenció socioeducativa
- Aporia. *Seminari interdisciplinar*. Facultat de Filosofia: Diagnòstico en salut mental: una aproximación ética. Edició: gener de 2017 pel Grup Aporia i l'Institut Sant Pere Claver

Enllaços d'interès

- **Dia Mundial de les Persones Migrants – Reptes en l'acollida**
- **Fora de tot: els sensellar**
- **Barcelona replanteja l'abordatge del sensellarisme**
- **Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar (XAPSELL)**
- **Residència Cal Muns**
- Visita el web de la **Sant Pere Claver - Fundació Sanitària**
- Llegir més articles a **La càpsules**